

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

928

Vragen het lid **Kathmann** (PvdA) aan de Minister voor Rechtsbescherming over *incidenten in het Justitieel Complex Zaanstad* (ingezonden 27 oktober 2021).

Antwoord van Minister **Dekker** (Rechtsbescherming) (ontvangen 1 december 2021). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2021–2022, nr. 718.

Vraag 1, 2

Kent u het bericht «Incident na incident in de Zaanbajes. Is dat uitzonderlijk»?¹

Zijn de incidenten die in het Justitieel Complex Zaanstad (JCZ) aan de orde waren wat betreft aard en omvang, afgezet tegen de omvang van die locaties, afwijkend ten opzichte van andere locaties van de Dienst Justitiële Inrichtingen (DJI)? Zo ja, waar blijkt dat uit? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 1, 2

Ja, dit bericht ken ik. Ieder incident binnen de penitentiaire inrichtingen is er één te veel. Tegelijkertijd zullen, gelet op de specifieke en soms moeilijke doelgroep die in de penitentiaire inrichtingen verblijft, incidenten nooit volledig voorkomen kunnen worden. Incidenten binnen inrichtingen verschillen in vorm, omvang en ernst. Ze lopen uiteen van op de luchtplaats gedropte telefoons, geweld, brand en (poging tot) suicide tot niet-integer gedrag van medewerkers. Als een gedetineerde bij een incident is betrokken, wordt een beschikking opgemaakt en wordt het incident vastgelegd in het registratiesysteem van DJI.² In mijn brief van 12 mei 2021 heb ik deze systematiek nader toegelicht.³

Uit een analyse van deze beschikkingen blijkt dat JC Zaanstad een relatief hoog aantal beschikkingen kent. Met name het aantal beschikkingen dat ziet op misdragingen tegen het personeel is hoger dan gemiddeld in het

¹ Noordhollands Dagblad, 26 oktober 2021

² Een beschikking lijkt op een proces-verbaal en wordt opgemaakt na een misdraging van een gedetineerde. Een misdraging kan zijn fysiek geweld tegen personeel of een medegedetineerde, (poging tot) suicide, bezit en/of gebruik van drugs of een positieve urinecontrole. Een beschikking vormt daarmee de basis voor een straf of maatregel die de gedetineerde krijgt.

³ Kamerstuk 24 587, nr. 652.

gevangeniswezen.⁴ Een verklaring hiervoor is het aantal bijzondere regimes die in JC Zaanstad zijn gehuisvest, zoals het Penitentiair Psychiatrisch Centrum. Daarnaast is het geweld tussen gedetineerden onderling hoger, met name op de afdelingen met het ISD-regime⁵ en de Top-600 van Amsterdam. We zien dit ook bij andere inrichtingen met vergelijkbare bestemmingen en regimes. Gelet hierop verschilt de situatie in JC Zaanstad niet met andere inrichtingen met bijzondere regimes.

Vraag 3

Deelt u de mening van de voorzitter van de Centrale Ondernemingsraad van DJI dat de situatie in het JCZ «verontrustend» is? Zo ja, waarom? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 3

Ik deel die mening niet. Tegelijkertijd is het zaak om alert te blijven bij incidenten en steeds te beoordelen of sprake is van een incident of dat er een achterliggend probleem van structurele aard is. In zijn algemeenheid ervaren de medewerkers bij DJI de werkdruk als hoog en door corona is en wordt veel gevraagd van de medewerkers van DJI. De Centrale Ondernemingsraad van DJI heeft dringend aandacht gevraagd voor de veiligheid en de werkdruk van het personeel in een brief op 8 oktober jl. Voor mijn reactie hierop en de ingezette acties verwijs ik naar de brief die ik op 19 november jl. aan uw Kamer heb gestuurd.⁶

Vraag 4

Is er bij het JCZ nog wel sprake van een veilige omgeving voor werknemers en gedetineerden? Zo ja, hoe verhoudt zich dat tot de in bericht genoemde incidenten? Zo nee, hoe gaat u zorgen dat dit verbeterd wordt?

Antwoord 4

Ja, de veiligheid van medewerkers, gedetineerden en bezoekers staat altijd voorop. Het is een continu proces om hier scherp op te blijven. In mijn brief van 22 november jl. heb ik extra maatregelen aangekondigd die de veiligheid van medewerkers, gedetineerden en bezoekers blijven waarborgen.⁷ Dat neemt niet weg dat incidenten zich voor kunnen en zullen blijven doen.

Vraag 5

Ziet net zoals de directeur van Bonjo ook dat vanwege de schaalgrootte van het JCZ de situatie daar «zorgelijk» is? Zo ja, waarom en wat kunt u nog doen om met deze schaalgrootte toch voor meer veiligheid te zorgen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 5

Ik constateer geen verband tussen voorvallen en de grootte van de penitentiaire inrichting. Met name het type regime binnen een inrichting is van invloed op het aantal voorvallen. Daarom wordt er op lokaal niveau gesproken tussen de directie, de medewerkers en de lokale ondernemingsraad over de werkomgeving en de veiligheid binnen in de inrichting. Tussen de inrichting en het hoofdkantoor van DJI worden afspraken gemaakt over de capaciteit, de veiligheid en de benodigde personele inzet. Daarbij is nadrukkelijk oog voor de lokale omstandigheden, en voor de randvoorwaarden van veiligheid en leefbaarheid van de inrichting.

⁴ Hieronder wordt verstaan «bedreiging», «verbale agressie» of «fysieke agressie» naar medewerkers.

⁵ De ISD-maatregel is een maatregel op basis waarvan stelselmatige daders in een inrichting geplaatst kunnen worden die specifiek voor hen bestemd is.

⁶ Kamerstuk 24 587, nr. 816

⁷ Kamerstuk 29 911, nr. 339